

Arbeids manden

Medlemsblad for Norsk Arbeidsmandsforbund Nr. 2/2009 • 111. årg

Uvær på Haukelifjellet

Side 16-21

Trafikksikkerhet er et samfunnsansvar

Mestas forretningsidé er å være totalleverandør av sikker vei. «Lang erfaring og unik kompetanse gjør Mesta Drift as til den ledende aktøren innen drift og vedlikehold av veier», står det på Mestas hjemmesider.

I region sørøst sier bedriften opp fast ansatte med stor kompetanse om veivedlikeholdet, og leier inn underleverandører. Dette vitner om at det ikke er lang erfaring og unik kompetanse som er i fokus hos Mesta Drift, men billigst mulig pris.

«Veisikkerheten kan ikke bare måles i penger. Den måles i liv. For hvert menneske som dør i trafikken er det en tragedie.»

En enkel analyse kan være slik: For å vinne anbudene, må Mesta Drift levere tilbud til lav pris. For å klare dette, brukes billigere underentreprenører, mens fast ansatte blir sagt opp. Men den viktigste aktør er utelatt: Den politiske ledelsen.

Bakgrunnen for etableringen av Mesta var den andre Bondevik-regjeringens program for effektivisering og omstilling av offentlig sektor. Mer vei for pengene var mantraet.

Mesta ble etablert 1. januar 2003, da produksjonsvirksomheten i Statens vegvesen ble skilt ut som et eget aksjeselskap og konkurranseutsatt. Mesta er 100 prosent eid av Nærings- og handelsdepartementet. Situasjonen i Mesta Drift er et resultat av politisk styring.

Det er seks år siden konkurranseutsettingen av Mesta. Vi har en annen regjering. Det er på tide å undersøke hvor mye mer vei for pengene konkurranseutsettingen av Mesta Drift faktisk har ført til. Og ikke minst: Hvor mye mer trafikksikker vei konkurranseutsettingen har gitt. I 2008 registrerte politiet i alt 7.696 trafikkulykker på norske veier. 259 mennesker omkom, og 11.075 personer ble skadd. Dette er altfor høye tall.

Veisikkerheten kan ikke bare måles i penger. Den måles i liv. For hvert menneske som dør i trafikken er det en tragedie. Å holde veiene trafikksikre krever stor lokalkunnskap. Den lokalkunnskapen de ansatte fra Statens vegvesen hadde om vei- og føreforhold var bygd opp gjennom 180 års drift. Denne kompetansen ble med over i Mesta Drift.

Trafikksikkerheten er et samfunnsansvar. Mesta Drift sliter med røde tall. Det er ikke utenkelig at Mesta Drift kan forsvinne, dersom målet med bedriften er å kunne levere anbud til lavest mulig pris. Hvis Mesta Drift forsvinner sitter staten igjen med ansvaret for at de norske veiene er sikre, men uten kompetansen. Det vil ikke gi oss tryggere veier å kjøre på.

AB

Innhold

- 3 Kalkfjellet
- 8 Forsiktig ja til allmenngjøring
- 10 Norges største arbeidsplass
- 14 Vil øke engasjementet
- 16 Uvær i Mesta
- 20 Kolonne-sjefen
- 24 Kongens fortjenstmedalje
- 25 Merkeutdelinger

VÆRAVHENGIG: De ansatte går hjemme med full lønn når det er fint vær på Haukelifjellet, mens underleverandøren er på jobb. Tordis Breivik er ikke fornøyd.

Foto: Kai Jacobsen

Medlemsblad for Norsk Arbeidsmandsforbund

Postadresse:

Pb. 231 Sentrum, 0103 Oslo

Layout:

LO Media

Produksjon:

Stiftelsen Fri Fagbevegelse
– LO Media
Møllergt. 39, 0179 Oslo

Annonsepriser:

4-farger:
Helside: kr 16.400
Halvside: kr 10.800
Kvartside: kr 8.600

Ansvarlig redaktør:

Ane Børrud
Epost:
ane.borrud@lomediamedia.no
arb-mand@lomediamedia.no
Tlf: 23 06 33 67

Trykk: Hjemmet Mortensen Trykkeri AS,
tlf. 21 60 21 60
Opplag: 31.500

Svarthvitt:
Helside svarthvitt: kr 15.000
Halvside svarthvitt: kr 9.800
Kvartside svarthvitt: kr 7.600

Arbeidsmanden redigeres i henhold til bestemmelsene i Redaktørplakaten, Vær varsom-plakaten, Tekstrekklameplakaten og Lov om redaksjonell fridom i media. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU), et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund, behandler klager mot pressen. Adressen er PFU, Rådhusgt. 17, Postboks 46 Sentrum, 0101 Oslo.

Arbeidsmanden utkommer 10 ganger i året, Utgitt siden 1898.

Redaksjonen avsluttet 24. feb. 2009

Kalkfjellet

Kalkverket på Jessnes utenfor Hamar har holdt det gående helt siden 1898. Og fortsatt er det full drift der. Det kommer det til å være så lenge driftskonsesjonen tillater det.

Tekst og foto: Terje Hansteen

FÅ: De er ikke så mange ved kalkverket på Jessnes utenfor Hamar, men godt forlikt. Fra venstre formann Arve Pedersen, Thomas Halvorsen, Simen Leganger Nilsen og Knut Arne Westby.

– Teknisk sett er det mye kalk i fjellet her. Dagens konsesjon gir oss muligheten til å holde på i 40-50 år til. Hva vi videre får lov til å gjøre, vet vi ikke. Det er mange hensyn å ta, for eksempel fritidsinteresser, fornminner, fredningsområde og biologiske interesser, forteller driftssjef Trygve Vikørødegården.

Lite, men godt miljø

For to år siden overtok Franzefoss Miljøkalk kalkverket på Jessnes som til da hadde vært drevet av lokale eiere helt siden 1898. Eierne valgte å selge bedriften til Franzefoss Miljøkalk AS.

– Vi merket at det ble slitsomt å drive alene. Vi måtte hele tiden være på tå hev og passe på, forteller klubbleder Knut Arne Westby, som har holdt det gående siden 1997.

– Vi klarte oss jo rimelig bra, det var ikke det. Men vi merker jo nå at det har blitt lettere å drive verket, det er samarbeid mellom verkene i Franzefoss og logistikken har

blitt bedre. Dessuten har vi fått flere å rådføre oss med, og mer ekspertise som vi kan bruke. Nå føler jeg at vi har glidd inn i systemet og har blitt kjent med mange hyggelige folk.

De er ikke akkurat så mange på Jessnes. Et lite, men godt miljø, mener Westby. I tillegg til Westby er det Thomas Halvorsen, Simen Leganger Nilsen og Arve Pedersen (arbeidsleder), Anne-Brit Skarderud pluss driftssjef Trygve Vikørødegården. Sistnevnte deler tiden sin mellom verket på Jessnes og verket på Bøverbru. I alt er det snakk om fem årsverk. Fire av dem er organisert i Arbeidsmandsforbundet. Og akkurat den biten er viktig, understreker Westby som ikke har så mye til overs for gratispassasjerer.

Forandringer

Da Westby begynte ved kalkverket, var de åtte personer, mens det på 1970-tallet var rundt 20 personer. Den gang brant de kal-

ken på stedet, men på midten av 1970-tallet ble det slutt på det. Dermed gikk antall ansatte ned. Utstyret man brukte ble modernisert og driften ble effektivisert.

Føler du at dere er mange nok i dag?

– Vi synes at vi trenger flere ansatte, men det er det økonomien som styrer. Fire dager i uka låner vi en kar fra kalkverket på Bøverbru.

Savner du av og til å kunne være del av et større miljø?

– Joda, det kunne jeg ha tenkt meg. Men samtidig er det jo slik at vi blir godt kjent med hverandre når vi er så få, svarer Westby som føler at han har en sikker jobb på kalkverket. Til tross for krisetidene.

– Nei, jeg er ikke tredd for å bli sagt opp eller permittert, det har jeg faktisk ikke tenkt på. Vi merker minimalt til finanskrisen, her hos oss har det ikke vært noen signaler om nedtrapping.

Kollega og arbeidsleder Arve Pedersen begynte ved kalkverket allerede i 1988.

KALKVERKET: Den årlige totalproduksjonen ligger på 30.-40.000 tonn.

Han har derfor kunnet følge med på utviklingen av kalkverket gjennom mange år.

– Jeg har vært med på det meste av det som har skjedd her. Da jeg tok til var vi ti-elleve mann. Det har vært mye fornying av verket, blant annet har vi bygd opp kulemølla. Tidligere hadde vi toskift, nå er det stort sett bare ett skift. Franzefoss? Jo, det føltes tryggere å bli del av selskapet. Det er en fordel med et større konsern i ryggen. Før måtte vi for eksempel kjøre kalk helt ned til Sørlandet, i dag er logistikken langt enklere.

Til neste år kan Pedersen si takk for seg, da kan han bli AFP-er. Hvis han vil. Men egentlig er han usikker på hva han vil, sier han.

– Jeg har både lyst og ikke lyst til å slutte. Jeg kan slutte fra 8. januar neste år, så jeg har et år på å bestemme meg. Det er lett å tro at det ikke går bra, hvis man ikke er på plass. At man er uunnværlig, ler Pedersen.

Følger alle lover

Produksjonen på Jessnes, eller Furuberget som det heter der kalkverket ligger, består av såkalt bitufiller til asfalt, jordbrukskalk, førkalk, vassdragskalk og om vinteren mye strøsingel og litt pukk og hagesingel. Det er

bitufiller som det selges mest av. Den årlige totalproduksjonen ligger på 30-40.000 tonn, i fjor utgjorde bitufiller 20-25 prosent. Kundene er asfaltverk, møller og bønder i Hedmark og Akershus.

– Volumet har variert fra 20.000 til 60.000 tonn de siste årene. I fjor hadde vi en omsetningsreduksjon på 64 prosent. Nå har vi lagt om budsjettet og økt volumet for inneværende år til 40.000 tonn. Omsetningen har ligget fra 6 til 14 millioner i noen år nå, i år budsjetterer vi med drøye 8 millioner, forteller Vikerødegården.

Det har vært skrevet en del i lokale medier om kalkverket og Furuberget?

– Driften foregår i et populært turområde og på 1990-tallet var «temperaturen» i avisinnleggene høyere enn nå. Avisinnleggene er også sjeldnere i dag. Det kommer vanligvis en tre-fire stykker i løpet av sommeren. Et lokalt arbeiderlag arrangerte folkemøte i fjor høst. Møtet ga en grei redegjørelse fra ulike interessenter (Hamar Kommune, Fylkesmannen, Franzefoss Miljøkalk AS og publikum) til Furuberget. Vi har ikke noe utslipp av «kjemi» her, vi følger lover og forskrifter og vi legger vekt på å ha et godt samarbeid både med kommunen og naboene.

Fakta

- Kalkverket (tidligere Steens Kalkverk og Steens Kalkbrenneri) ble etablert i 1898.
- Bedriften leverte brent kalk til byggebransjen (murkalk), til industrien og jordbruket fram til 1977.
- I 1973 ble det bygget mølleanlegg for produksjon av kalkstensmel og kalkstensfiller. I løpet av 1980-årene ble møllekapasiteten utvidet vesentlig.
- I dag har kalkverket en maksimal produksjonskapasitet på rundt 30 tonn i timen.
- I sommerhalvåret er hovedleveransene jordbrukskalk og filler til asfalt, mens førkalk er en helårlig leveranse. I en del år har det også blitt levert større mengder vassdragskalk.
- Vinterhalvåret har tidligere vært en stille tid for kalkverket. For noen år tilbake var det ikke uvanlig med permitteringer om vinteren.
- De siste 6-7 årene har man satset mye på markedsføring og salg av strøsingel 3-6 mm. Produktet leveres løst, pakket i storsekk og i 15 kg sekker på pall. Kalkverket har også fått litt drahjelp fra værgudene, som vinteren 2007-2008 ga speilglatt føre i flere måneder. Dette har gitt resultater, og kalkverket opplever stor etterspørsel etter strøvaren.
- I april 2007 ble kalkverket en del av konsernet Franzefoss Minerals.
- Franzefoss Miljøkalk AS, del av konsernet Franzefoss Minerals as, er en av landets ledende leverandører av kalk, dolomitt og pukk til landbruk, industri, miljø, vassdrag og eksportmarkedet. Produksjonsanleggene er i Ballangen (dolomitt), Hole kalkverk på Bøverbru (kalkstein, kalkfiller og pukk), Hylla, Verdal, Sandvika i Bærum og på Jessnes utenfor Hamar.

Norskkurs er nødvendig

– Vi kan ikke bare si at «dette var bra». Prosjektet må videreføres.

Tekst: Ane Børnud, foto: Kai Jacobsen

Slik konkluderte LO-leder Roar Flåthen da han fikk presentert resultatene fra LO-prosjektet «Informasjon og rekruttering i forhold til innvandrere og utenlandske arbeidstagere».

Siden høsten 2007 har rundt 30 renholdere gått på norskkurs i bedriften Rengjøring & Vedlikehold. Antall organiserte har økt fra 28 til 91, og Ellen Bergly er blitt tillitsvalgt.

– Det er all grunn til å si at vi har lyktes, men det er avklart ting som det må jobbes videre med, sa forbundssekretær i Arbeidsmandsforbundet, Lise Solvang.

Analfabetisme

Prosjektet har blant annet avdekket at av alle som tok en språkstest i bedriften, så var 10 prosent analfabeter.

– Det vil si at det trolig er enda flere som er analfabeter. Hva er myndighetenes ansvar i

forhold til analfabeter i det norske arbeidsliv? Spurte prosjektleder Eva Bjøreng.

Krav til myndighetene

Ivar Sjølstad, administrerende direktør i Rengjøring & Vedlikehold, roste både NHO (Næringslivets hovedorganisasjon) og Arbeidsmandsforbundet for deres innsats for renholdsbransjen, men etterlyste drahjelp fra myndighetene.

– Regionale verneombud i renholdsbransjen bør kunne sjekke lønns- og arbeidsvilkår, offentlige ID-kort i bransjen må komme snart, og det bør bli obligatorisk norskopplæring for flere, oppsummerte Sjølstad.

Han pekte også på den økende bruken av underleverandører som en trussel mot den seriøse delen av renholdsbransjen, og poengterte at det offentlige har et stort ansvar ved kjøp av renholdstjenester, et ansvar som i følge Sjølstad ikke blir tatt.

Godkjenningsordning

Lise Solvang uttrykte sin bekymring over utviklingen i bransjen.

– Det er laveste pris som teller, og det

ERFARINGSUTVEKSLING: Ivar Sjølstad, administrerende direktør i Rengjøring & Vedlikehold (til venstre) og Ellen Bergly, tillitsvalgt (til høyre), forteller Roar Flåthen om erfaringene fra prosjektet «Renhold på norsk».

offentlige er verstingene til å bruke useriøse underleverandører. Vi ønsker en offentlig autorisasjonsordning for renholdsbedrifter, hvor man må bevise at man driver lovlige, sa Solvang til Flåthen.

Flåthen syntes det var skremmende å høre hvordan det offentlige oppfattes som innkjøpere av renholdstjenester, og signaliserte at LO burde tatt kontakt med KS og LO stat for å diskutere problemstillingen.

– Det er ingen som har ambisjoner om at det offentlige skal bidra til dårligere arbeidsforhold. Og det høres ut som om man burde hatt en offentlig godkjenningsordning. Vi får se hva vi klarer å få til, sa han.

Ny tillitsvalgt

Ellen Bergly har vært ansatt i bedriften siden 1999. Hun har vært fagorganisert i mange år, men har ikke vært tillitsvalgt før.

– Dette er veldig spennende. Jeg håper vi får dette i gang, sa Bergly.

Bergly har allerede vært på helgekurs og forbundsskolen.

– Jeg trives med å være tillitsvalgt, og å treffe folk. Det går en del av fritiden, men det gjør ikke meg noe, forteller Bergly.

Må videreføres

– Vi kan ikke bare si «dette var bra». Prosjektet må videreføres, sa LO-lederen.

Han konkluderte med at norskkurs er nødvendig i renholdsbransjen.

– Når man kommer på en arbeidsplass og ikke kan språket og ikke forstår arbeidsgiveren – det er jo bare nødt til å bli trøbbel, slo han fast.

Samtidig poengterte han at verken LO eller NAF har ressurser til å ta ansvaret for språkopplæringen i bransjen.

– Men vi kan hjelpe til å presse på, sa Flåthen, og signaliserte at LO vil ta denne diskusjonen med NHO og myndighetene.

Skulle de lavlønte arbeiderne være de som viser solidaritet med banksjefene og sier nei til lønnsøkning? – Nei, sier jeg

Solidaritet med banksjefene?

Flere har gått ut og tatt til orde for moderasjon i årets mellomoppgjør. I forbindelse med regjeringens krav til bankene som skal bruke krisepakken, kom banksjefene i fokus, og den ene etter den andre gikk ut og lovet at de ikke ville ha noe lønnsøkning i år. I kjølvannet av dette ble mange andre utfordret med spørsmål om ikke også de burde vise måtehold.

Det er helt på sin plass at banksjefer og andre i lønnsadelen tar ansvar i den situasjonen vi har havnet i. Det er ikke for tidlig, spør du meg! Noe helt annet blir det å sammenligne vanlige arbeidsfolk med banksjefene og de som virkelig henter ut de store pengebeløpene i samfunnet. Skulle de lavlønte arbeiderne være de som viser solidaritet med banksjefene og sier nei til lønnsøkning? – Nei, sier jeg. – Det kan absolutt ikke bli snakk om nulloppgjør denne gangen!

Den store utfordringen i mellomoppgjøret ligger først og fremst i å sikre en god pensjon i offentlig sektor, slik at ordningene der kan videreføres. Selv om det er mange som ikke direkte nyter godt av selv å få offentlig pensjon, vil dette ha betydning for langt flere enn de stats- og kommuneansatte. Den offentlige pensjonen har alltid vært den de andre gruppene har å strekke seg etter, og det må fortsatt være en målsetting at alle kan få like gode pensjonsbetingelser.

Så en oppfordring til årsmøtene i avdelingene:

På landsstyremøtet i februar hadde vi en presentasjon av Fafo-rapporten «Kvinner i fagbevegelsen». Den viser at vi er på rett vei og har forbedret kjønnsbalansen i mange av forbundets organer, men dette gjelder først og fremst de som velges av landsmøtet. Når det kommer til de lokale avdelingsstyrene, er bildet et helt annet. Vi har faktisk gått tilbake i forhold til tidligere år. Per i dag har vi ingen kvinnelig avdelingsleder i forbundet. Ingen! Og det kan vi vel i lengden ikke være bekjent av?

Landsstyret vedtok å sende en oppfordring til avdelingenes årsmøter om å få en god kjønnsbalanse i styrene og tilstrebe å få med representanter med annen etnisk bakgrunn.

Jeg gjentar gjerne denne oppfordringen og vil også understreke viktigheten av at vi får med representanter fra våre innvandrere. Vi har så mange medlemmer fra forskjellige kulturer og vi trenger at de også er representert i våre styrende organer. I den sammenheng er det fint at en av Arbeidsmandsforbundets ti representanter på LO-kongressen i år ikke er etnisk norsk.

Jeg ønsker dere god debatt og lykke til på årsmøtene!

Erna

Forsiktig ja til allmenngjøring

Foto: Colourbox.com

– Vi er åpen for å allmenngjøre tariffavtalen for renhold, men det avhenger av dokumentasjonen. Det sier forbundsleder i Norsk Arbeidsmandsforbund, Erna C. Hagensen.

Tekst: Ane Børrud

– Allmenngjøring er knyttet til sosial dumping i forhold til arbeidsinnvandring. Hittil har utfordringene i bransjen vært knyttet

til sosial dumping i Norge, men etter EU-utvidelsen er det flere og flere utfordringer i forhold til bedrifter som kommer hit. Dette forsterker situasjonen som allerede er her, og allmenngjøring er et av virkemidlene som kan gi en bedre bransje, sier forbundslederen.

Et av flere virkemidler

Forbundslederen ser ikke på allmenngjøring som det viktigste virkemiddelet for å få en renere bransje.

– Det er fire virkemidler som må sees i

sammenheng: Regionale verneombud, ID-kort, en offentlig godkjenningsordning av renholdsbedrifter og allmenngjøring. Allmenngjøring kan ikke sees på isolert sett, sier hun.

Skaffe dokumentasjon

Arbeidsmandsforbundet har ansatt Eva Bjøreng for å bistå i arbeidet for en bedre renholdsbransje. En av hennes oppgaver blir å skaffe til veie dokumentasjonen som viser at det foregår sosial dumping i bransjen.

– Det er lav organisasjonsprosent og få tillitsvalgte i bransjen, noe som har gjort det vanskelig å skaffe dokumentasjon. Derfor har forbundet satt inn ekstra ressurser, sier Hagensen.

Hun presiserer at tariffnemda er strenge i kravet om dokumentasjon, og at det blir opp til forbundsstyret å ta standpunkt til om saken skal fremmes når dokumentasjonen foreligger.

Trykk på renhold

– Det er nå vi må ha trykket på renhold, og det er viktig å se ressursene samlet. Det hjelper ikke å allmenngjøre hvis ingen kan følge opp ute, sier forbundssekretær Lise Solvang.

Derfor skal Eva Bjøreng også jobbe for å få på plass ordningen med regionale verneombud, ID-kort og offentlig godkjenningsordning.

– Vi må få i gang flest mulige tiltak for å få orden på renhold, sier Solvang.

Næringspolitikk

– Jeg har alltid trives med å jobbe med næringspolitikk. Vanligvis er det arbeidsgiverorganisasjonene som jobber med næringslivets rammebetingelser. Derfor er det flott at Arbeidsmandsforbundet har sett behovet for å prioritere dette med egne midler, sier den nye prosjektlederen Eva Bjøreng.

Hun er innstilt på å måtte jobbe hardt for å få til forandringer i renholdsbransjen.

– Vi må jobbe hardt og bredt for å få det her til. Vi må skaffe tilslutning i regjeringen og i departementet. Dette blir en spennende jobb, fastslår Bjøreng.

Fellesforbundet har mange års erfaring med å allmenngjøre tariffavtaler. I oktober 2004 ble tariffavtaler for enkelte petroleumsanlegg på land allmenngjort.

Fellesforbundet:

– Må bli enklere å allmenngjøre

Kravet til dokumentasjon må reduseres vesentlig for å få til allmenngjøring av tariffavtaler, mener Fellesforbundet.

Tekst: Hermann Möhring

Foto: Håvard Sæbø

Det bør holde at en av partene i arbeidslivet kan sannsynliggjøre at det pågår sosial dumping, eller at det er sannsynlig at dumping kan oppstå.

– Departementet foreslår en forenkling av dokumentasjonskravet når det gjelder retten til å fremme begjæring om allmenngjøring, men legger samtidig økt ansvar på Tariffnemnda for å framskaffe dokumentasjon. Vi ser ikke at dette representerer noen forenkling av allmenngjøringsordningen, sier I. nestleder Anders Skattkjær.

For omfattende

Forbundet påpeker i sin høringsuttalelse til effektiviseringen av allmenngjøringsordningen at det i dag stilles for omfattende krav til dokumentasjon av sosial dumping for å få til en allmenngjøring av tariffavtaler som

kan beskytte særlig utenlandske arbeidere.

– Dokumentasjonskravet er så omfattende at det i praksis er altfor krevende å oppnå det som er formålet med loven, skriver Fellesforbundet i sin uttalelse til LO. Høringsfristen til Arbeids- og Inkluderingsdepartementet er 5. mars.

Er sosial dumping eller faren for den sannsynliggjort, blir det Tariffnemndas oppgave å ta stilling til om et allmenngjøringsvedtak antas å gi utenlandske arbeidstakere en beskyttelse mot underbetaling, mener Fellesforbundet. «Nemnda må så ta stilling til omfanget av allmenngjøringen og hvilke bestemmelser som skal allmenngjøres», skriver forbundet videre.

Vedtak også ved mistanke

Også en eventuell fornyelse av et allmenngjøringsvedtak må gjøres enklere, påpeker Fellesforbundet. Kan det sannsynliggjøres at de utenlandske arbeiderne ennå ikke har fått det de har krav på, skal det være nok for å forlenge allmenngjøringen med en periode. I denne sammenheng må Tariffnemnda også vurdere om det er fare for at sosial dumping blomstrer opp igjen når allmenngjøringen tar slutt. Er det det, skal

tariffavtalen allmenngjøres for en ny periode, understreker Fellesforbundet.

Hvilke av tariffavtalens bestemmelser som allmenngjøres vil også ha betydning for effekten allmenngjøring vil få innen et område – for å motvirke konkurransevidning til skade for tariffbundne og seriøse virksomheter. Derfor anbefaler Fellesforbundet «tilbakeholdenhet i forhold til hvilke bestemmelser som begjæres allmenngjort».

Må unntas offentlighet

Dokumentasjonen som legges fram sammen med begjæringen om allmenngjøring må fortsatt unntas offentlighet, understreker forbundet.

«Vi er helt avhengig av at våre kilder har tillit til at dokumentasjonen skal være unntatt offentlighet. Det er ofte stor frykt blant arbeidstakere som bidrar til å dokumentere sosial dumping. Innen de useriøse deler av bransjene er det ikke uvanlig med trusler om represalier og tap av jobb og inntekt dersom arbeidstaker medvirker til dokumentasjon», skriver Fellesforbundet videre.

ORGANISASJONSARBEIDER:
Gunnar Eriksen er på plass på Gardermoen hver tirsdag. NAF har 500 medlemmer på hovedflyplassen.

Norges største arbeidsplass

Det er fristende å kalle Gardermoen Norges største fabrikk. Flyplassen har vokst raskt, og 13.000 ansatte produserte i fjor over 19 millioner reiser.

Tekst: Frode Rønning, foto: Tri D. Nguyen

De ansatte er fordelt på 100 forskjellige arbeidsgivere og ulike arbeidsteder. Derfor er det krevende å organisere arbeidstakerne her, men LO øker innsatsen. Hver tirsdag er organisasjonsarbeider Gunnar Eriksen på Gardermoen for å hjelpe medlemmene, og hver onsdag er distriktssekretær Geir Gamborg-Nielsen der.

Oppsøkende virksomhet

Hver tirsdag er organisasjonsarbeider Gunnar Eriksen i avdeling 2 på plass på LO-huset på Gardermoen, for å besvare henvendelser fra medlemmer. Ofte tar han en tur rundt på flyplassen for å snakke med medlemmene.

– Oppsøkende virksomhet er absolutt det beste. Det er mye lettere å snakke sammen under fire øyne. Da slipper en misforståelser som kan oppstå når en kommuniserer med e-post og telefon, sier Eriksen.

Arbeidsmandsforbundet har 500 medlemmer på Gardermoen. 300 av dem er vektere. Resten er renholdere og ansatte i tralletjenesten. I tillegg kommer enkelte anleggsmaskinførere. For renholderne og vekterne er det drift hele døgnet. Totalt jobber 800 vektere på flyplassen.

LO-dager

Flere LO-forbund møter fram på Gardermoen sammen siste onsdag i hver måned. Da er de tilgjengelig for medlemmene på restauranten Sinnataggen på innland. Også Sparebank1 er til stede for å svare på spørsmål om forsikringsordningene.

Travelt i «slusa»

Folk flest kaller det sikkerhetskontrollen, og vekterne på Gardermoen kaller det «slusa». Her er det nok å gjøre hele dagen, og på det meste kan flyplassen ekspedere 8.000 passasjerer hver time. Marianne har jobbet 2,5 år som vekter på Gardermoen, for det meste i slusa. Når vi møter henne klokka 14 på en hverdag er det rett før ettermiddagsrushet bygger seg opp.

Turnus sliter

I likhet med mange andre synes hun turnus og nattarbeid er det som sliter mest.

Vekterne har flyplasstillegg, noe som vekker en viss misunnelse hos enkelte andre grupper som ikke har dette tillegget. Totalt har Marianne utbetalt mellom 18.000 og 19.000 kroner i måneden.

– Ansatte her kunne tenke seg mer lønn, forteller Marianne.

I tillegg til arbeidet i slusa tar hun innimellom runder på flyplassen. Som på resten av Gardermoen er det mange svensker blant vekterne. Marianne anslår at halvparten er svensker.

Ny terminal

Snart skal det trolig bygges ny terminal på Gardermoen. I 2008 passerte 19 millioner passasjerer Gardermoen. Fra 2012 vil det være rom for 28 millioner, og det er planer for å utvide til 35 millioner. Den økonomiske krisa kan endre litt på tallene, men folk vil trolig fly stadig mer. Det blir behov for flere tusen nye ansatte i Norges største fabrikk, og Arbeidsmandsforbundet er på plass for å organisere i fabrikkhallen.

Setter farge på kongressen

Said Hassen er tillitsvalgt i West Renhold AS, en av renholdsbedriftene med høyest organisasjonsprosent i Norge. I mai skal han på LO-kongressen.

Tekst og foto: Ane Børrud

Arbeidsmandsforbundet har ti representanter til LO-kongressen, som begynner 11. mai. Landsstyret har nå valgt hvem som skal representere forbundet. Said er fra Eritrea, og dermed har Arbeidsmandsforbundet en mer fargerik delegasjon.

Stort

– Dette er veldig stort for meg, og viser at forbundet setter fokus på innvandrere, sier Hassen.

På kongressen vil han sette fokus på

hvordan LO kan bli mer synlig overfor innvandrere.

– Det er veldig viktig å nå ut med informasjon til disse gruppene, sier han.

Noe for meg

Det er 20 år siden Hassen kom til Norge. I Eritrea var han med i studentpolitikken, og ønske om å være aktiv tok han med seg

FOKUS: Said Hassan er delegat til LO-kongressen. Han mener Arbeidsmandsforbundet beviser at det setter fokus på innvandrere.

til Norge. På et kurs som arbeidskontoret arrangerte, kom det en representant fra LO som informerte om organisasjonen.

– Jeg tenkte: Dette er noe for meg, forteller Hassen.

Da han begynte å jobbe fem år senere, organiserte han seg i Arbeidsmandsforbundet. De siste fem årene har han vært tillitsvalgt i West Renhold. 77 prosent av de ansatte er organisert. I renholdsbransjen er dette uvanlig stor oppslutning om fagbevegelsen.

– Innvandrere trenger informasjon. Og det er to ting vi er flinke til: informere og organisere, forklarer Hassen.

SI DIN MENING PÅ
debatt.lo.no

2009

Bli med!

Alle som deltar i debatten om hva som skal være LOs viktigste krav for et godt arbeidsliv, er med i trekningen av 3 reisegavekort fra Folkeferie à kr 10.000. Fyll inn skjemaet på baksiden av denne slippen, klipp ut og send i posten (porto er betalt) eller si din mening på debatt.lo.no. Du kan også sende dette svarskjema på faks til 23 06 20 01 eller svar på e-post til debatt@lo.no

Adressaten betaler
for sending i Norge

Distribueres av
Posten Norge

Landsorganisasjonen i Norge
Svarsending 2187
0091 Oslo

ET GODT ARBEIDSLIV
debatt.lo.no

Næringsminister Sylvia Brustad la fram regjeringens krisepakke 26. januar på et frokostmøte i regi av samarbeidskomiteen i LO og Arbeiderpartiet.

Foto: Sissel H. Rasmussen

Tiltak nå

Forbundsstyret i Arbeidsmandsforbundet er fornøyd med regjeringens krisepakker. Men byråkratiet må effektiviseres for at tiltakene skal settes i gang nå.

Tekst: Ane Børrud

Pengene ligger nå på bordet. Regjeringen har lansert flere krisepakker siden forrige nummer av Arbeidsmanden kom ut. Nå skal pengene omsettes i arbeidsplasser.

Håpløst byråkrati

– Regjeringen er ikke klar over hvor håpløst byråkratiet er, sa Kjell Borglund under

forbundsstyremøtet i februar.

Borglund pekte på at når alt skal gå gjennom anbudsrunder, kan ikke prosjektene settes i gang før til høsten.

– Anbudsrundene må gjøres mer effektive. Arbeidsplassene trengs nå, påpekte han.

INVESTERINGENE I KRISepakke 26. JANUAR

- Helseforetakene: + 6,5 milliarder kroner
- Kommunene: + 6,4 milliarder
- Jernbane, veier og havner: + 3,8 milliarder kroner
- Nye byggeprosjekter: + 2,8 milliarder kroner
- Miljø – CO₂-håndtering: + 1,9 milliarder kroner

BANKPAKKEN 8. FEBRUAR

- Staten stiller med 50 milliarder kroner i en slags ny egenkapital for bankene.
- Staten låner ut 50 milliarder direkte til norske bedrifter gjennom Statens obligasjonsfond

 ET GODT ARBEIDSLIV
debatt.lo.no

Foran stortingsvalget i 2009 vil vi spørre de politiske partiene om hvordan de vil bidra til å skape et godt arbeidsliv. Nå kan du være med å bestemme hvilke saker som er viktige for at du skal ha en god og trygg arbeidsplass. **Hva mener du skal være LOs viktigste krav til politikerne for et godt arbeidsliv? Si din mening og bli med i debatten.**

Navn (fornavn og etternavn)*

E-post

Postnummer *

Forbund*

* Må fylles ut

E-POST:
debatt@lo.no

SEND DIN MENING PÅ SMS:
send "lo"
<din melding>
til 2030

FAKS:
23 06 20 01

Lavlønnte skal få sitt

Et enstemmig LO-representantskap vedtok disse retningslinjene for LOs forhandlere i årets lønnsoppgjør:

- Generell bedring av kjøpekraften.
- Likelønnsprofil på sentralt og lokalt avtalte tillegg, bl.a. ved mer enn forholdsmessig andel til kvinner der slik styring er mulig.
- Bedre garantiordninger, heving av overenskomstens lønnssetter og særskilte tillegg til lavlønnte. Innenfor disse rammene fikk LO-sekretariatet fullmakt til å vedta de konkrete lønnskravene.

Årets mellomoppgjør skal ikke bare handle om å sikre de offentlig ansattes pensjon. De lavest lønte skal også prioriteres.

Tekst: Svein-Yngve Madssen, LO-Aktuelt

Moderat oppgjør

LOs representantskap vedtok i midten av februar at det er «en hovedprioritet å sikre at de lavlønnte ikke blir hengende ytterligere etter». Representantskapet vedtok derfor å kreve en generell bedring av kjøpekraften og særskilte tillegg til lavlønnte når de møter arbeidsgiverne ved forhandlingsbordet.

Størst utfordring

– Tjenestepensjonene i offentlig sektor kommer til å bli den største utfordringen i årets tariffoppgjør, understrekte LO-lederen da han innledet for LOs representant-

LØNNSSTOPP: Roar Flåthen vil ikke ha lønnsfrys for egne medlemmer, men støtter regjeringens krav om lønnsstopp for lederne i finansnæringen.

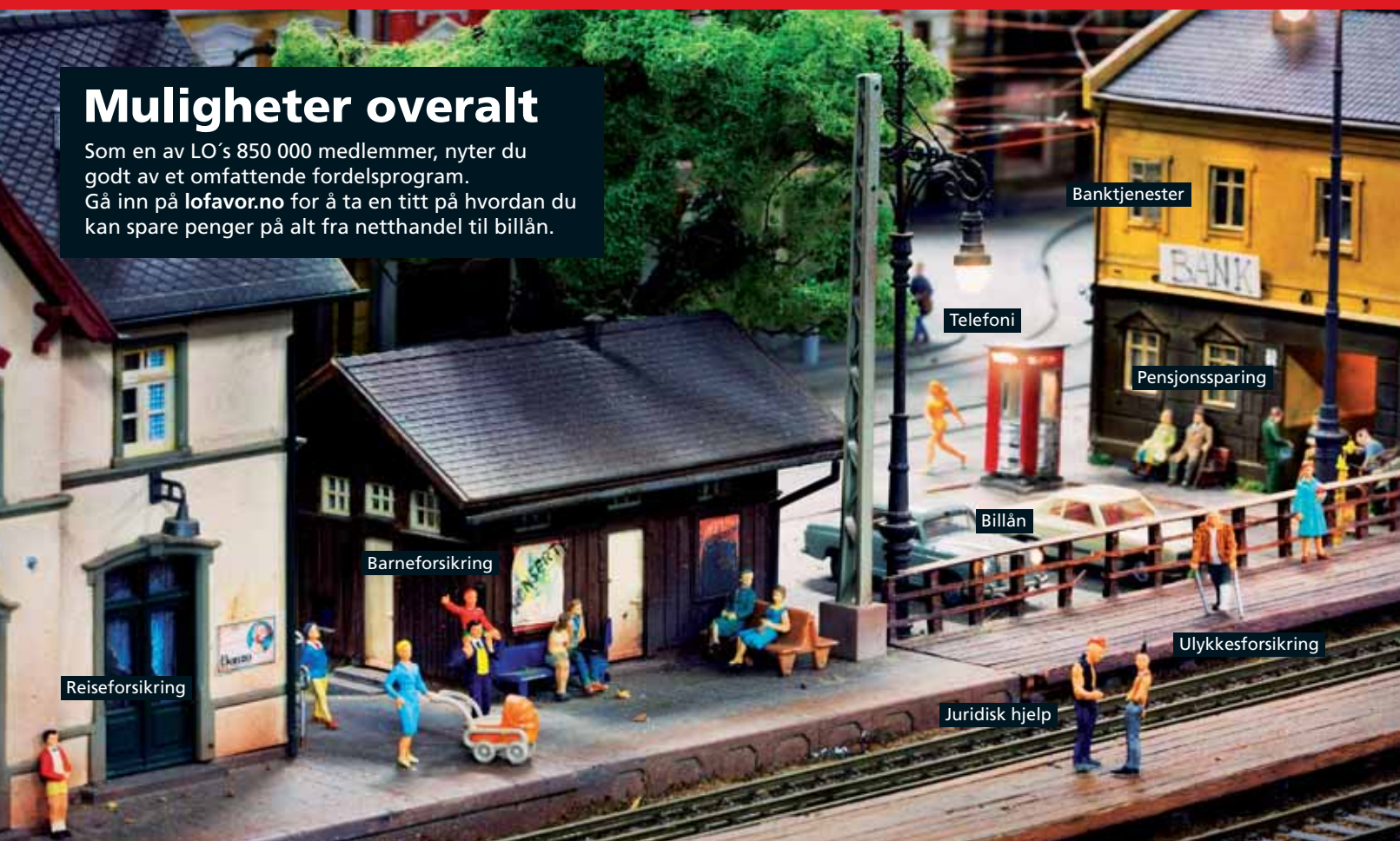
Foto: Sissel M. Rasmussen

skapsmøte.

Forhandlingene om tilpasning av AFP og tjenestepensjonene til den nye folketrygden skal ut til uravstemning i både stat og kommune. LO-lederen signaliserte at et samlet LO står bak LO Stat og LO Kommune i disse forhandlingene.

Muligheter overalt

Som en av LO's 850 000 medlemmer, nyter du godt av et omfattende fordelsprogram. Gå inn på lofavor.no for å ta en titt på hvordan du kan spare penger på alt fra netthandel til billån.

Vil øke engasjementet

For å øke aktiviteten i LOs medlemsdebatt, arrangerte avdeling 1 øst en egen konferanse

Tekst og foto: Stig H. Christensen, LO-Aktuelt

Snaue 5000 medlemmer hadde sendt inn forslag i LOs debatt om det gode arbeidsliv for en måned siden.

– Jeg har inntrykk av at vi er kommet kortere enn for fire år siden. Nå må trøkket settes inn, sier organisasjonsarbeider i avdeling 1 Øst, Janne Hegna.

Frykter borgerlig regjering

For å øke engasjementet til medlemmene, hadde avdelingen invitert innledere med stor faglig tyngde. Advokat Frode Samuelsen, som også foreleser på LO-Skolen, tok for seg arbeidslivets lover i et historisk perspektiv, og listet opp ikke mindre enn 24 lover som spiller en rolle her. Han regnet ikke med store endringer med fortsatt rødgrønn regjering, men fryktet at en eventuell borgerlig regjering ville komme tilbake med verre arbeidstidsbestemmelser og utvidete muligheter for midlertidige ansettelses, noe fagbevegelsen sloss kraftig imot i 2005.

Forsvar for velferdsstaten

K. G. Westlund fra LO i Stockholm leverte et entusiastisk forsvar for velferdsstaten, noe som medførte betydelig applaus fra de rundt 50 tillitsvalgte som hadde møtt fram.

– Skattesystemet bygger på omfattende omfordeling, sa Westlund, og nevnte spesielt omfordeling over livssyklusen, mellom syk og frisk og mellom fattig og rik.

Han pekte på at de borgerlige i Sverige allerede hadde redusert skatteinntaket, noe som svekket grunnlaget for velferdsstaten.

Historie med Hågensen

Tidligere LO-leder Yngve Hågensen tok forsamlingen med på en historisk gjennomgang, og minnet om at Norge en gang i tiden var blant Europas fattigste land.

– Hvis vi får 100.000 arbeidsledige nå, vil det være 5 prosent. Tidlig på 90-tallet hadde vi 190.000 arbeidsledige, sa han for å sette ting i perspektiv, uten at han med det ville undervurdere dagens krise.

DELTA: Elsa Thingelstad og Jan Kåre Rugtvedt ønsker at tillitsvalgte og medlemmer deltar sterkere i LO-debatten.

INSPIRERT: Trine Roos ble inspirert av konferansen til Arbeidsmandsforbundet, der hun også selv innledet.

HISTORIE: Yngve Hågensen tok forsamlingen med på gjennomgang av historien.

Foto: Einar Johannessen

– Når kongressen fatter sine vedtak i mai, bør de være forankra i en bred debatt i organisasjonen, sa Hågensen som en direkte oppfordring til medlemmene om å delta i LOs medlemsdebatt.

Et verdivalg

Elsa Thingelstad jobber i Securitas og er regiontillitsvalgt i avdeling 1. Hun viser til at mange er inne på debattforumet til LO, men hun selv har ennå ikke sendt inn forslag. Thingelstad varslet at det sentrale tillitsvalgtutvalget i Securitas snart skulle ha møte.

– Jeg vil sette det på agendaen der, sier hun til LO-Aktuelt.

Jan Kåre Rugtvedt jobber også i Securitas.

– Jeg ser på 2009-valget som et verdivalg, sier han.

Han viser til at de tilhører en lavlønnsgruppe, og at folk ønsker mer penger til disposisjon, enten gjennom lønningsposen eller gjennom skattelette.

– En del unge hos oss har ikke tatt helt innover seg dette med solidaritet og fellesskap. Skattelette har et visst gjennomslag i arbeidstokken, sier han.

Selv har Rugtvedt sendt inn tre forslag, to for andre medlemmer og ett på vegne av seg selv.

– De to første gikk på sosial dumping og tjenestedirektivet. Mitt eget dreide seg om at strømprisene må reguleres og på den måten bli mer forutsigbare, sier Rugtvedt, som understreker at konferansen har inspirert ham til å ta mer tak i debatten.

Offentlige innkjøpere sitter med nøkkelen

Vi ser muligheter for å bekjempe sosial dumping. Den viktigste nøkkelen sitter det offentlige med, sa leder i Norsk Arbeidsmandsforbund, Erna C. Hagensen, på Trondheimskonferansen.

Tekst: Nina Hanssen, Aktuell

– Så lenge offentlige innkjøpere kan sitte med skylapper på, kommer vi ingen vei, sa en engasjert Erna C. Hagensen på Trondheimskonferansen.

Hun har selv bakgrunn fra renholdsbransjen, som hun beskriver som en bransje med lav status og frynsete rykte.

– Deler av bransjen har vært, og er, preget av usikre og uryddige arbeidsforhold og det forekommer sosial dumping, slo Hagensen fast.

Hun var den ene av de to hovedinnlederne på debatten om sosial dumping innen privat tjenesteytende sektor. Den andre var leder av Bygningsarbeiderforeningen, Roy Pedersen.

Mange kjeltringer

Selv har forbundsleder Hagensen jobbet med problematikken rundt sosial dumping i 15 år, men den har stått på dagsorden i langt flere år for Arbeidsmandsforbundet. Allerede på slutten av 70-tallet ble det lagt fram en NOU (Norges offentlige utredninger) med en rekke forslag til forbedringer innen renholdsbransjen, men dette ble aldri fulgt opp av staten. 15 år senere la Arbeidsmandsforbundet fram en omfattende dokumentasjon på juks og kjeltringer i bransjen.

– Blant annet fortalte vi at av de 37 bedriftene som annonserte renholdstjenester i Oslo-regionen, hadde 23 aldri betalt en krone i skatt og avgift. Etter press fra blant annet fagbevegelsen sto i løpet av ett år 50-60 bedrifter i kø for å få ordnet opp i arbeidskontrakter og få valgt verneombud. Det var oppløftende, fortalte hun.

I tillegg jobbet LO-forbundet sammen med arbeidsgiverforeningen for å få til en godkjenningsordning, som blant annet

krevde at bedriftene skulle betale tariff-lønn og sette i gang utviklingsprogram for både ansatte og ledelse. Men så stoppet det opp. Erna Hagensen sa at de til tross for mye bra arbeid, har fått flere ferske eksempler på at situasjonen nå er lite tilfredsstillende.

– Innkjøpere med trange budsjetter, spør ikke om kvalitet og anstendighet. Med den nåværende økonomiske situasjonen er det lite håp om at dette forbedrer seg. Jeg forstår at det er lett å la seg lure, men det forundrer og sjokkerer meg, at det er mulig å kunne drive ulovlig virksomhet år etter år og hele tiden få oppdrag fra det offentlige, sa hun.

Gir håp

Erna Hagensen roste også arrangørene for å ha satt sosial dumping som tema for konferansen.

– Når arbeidsinnvandring og sosial dumping er hovedtema på en så viktig konferanse, gir det håp om å komme et steg videre med arbeidet for trygge og anstendige arbeidsforhold, sa hun. Hagensen mener at situasjonen i renholdsbransjen er spesiell og at den ikke har blitt særlig endret etter at det ble et felles europeisk arbeidsliv.

– Det er i Norge i dag blant de mellom 20-25.000 som arbeider i renholdsbransjen noen litauere, noen polakker og en del fra andre europeiske land, men det er få sammenlignet med thailendere, vietnamesere, pakistanere, indere, somaliere og folk fra Sri Lanka. Dette er folk fra kulturer der fagorganisering er et fullstendig ukjent begrep eller for noen høres veldig farlig ut. Hun minnet også om at mange i denne bransjen ikke har arbeidstillatelse og noen har heller ikke oppholdstillatelse.

– En god del blir hentet rett ut fra asylmottak for å utføre sporadiske jobber. Slike forhold gjør denne bransjen ekstra komplisert, sa hun.

Egoisme eller solidaritet?

Hagensen avsluttet sin innledning med at det for fagbevegelsen ikke er et spørsmål om sosial dumping eller ikke, men et spørsmål om hva slags samfunn vi vil ha. Et egois-

TRONDHEIMSKONFERANSEN: Forbundsleder Erna C. Hagensen var en av hovedinnlederne på Trondheimskonferansen.

Foto: Tri D. Nguyen

tisk samfunn der målet er å kjøpe alt til halv pris, eller et samfunn bygd på solidaritet.

– For meg er kampen mot sosial dumping, et spørsmål også om moral, sa Hagensen.

Uvær

I MESTA DRIFT

Når det er fint vær, er de ansatte i Mesta Drift på Haukeli hjemme med full lønn. I stedet blir jobben utført av en underentreprenør.

Tekst: Ane Børrud, foto: Kai Jacobsen

Fra årets sesong er det Upstad Transport & Anlegg, en lokal entreprenør fra Setesdal, som har heltidsoppdrag med å holde veiene sikre over Haukelifjellet.

– Mesta utvidet denne avtalen med Upstad Transport & Anlegg i høst uten at jeg som til-litsvalgt fikk være med. Jeg ble først informert om avtalen i ettertid, sier Tordis Breivik.

Frustrerende

Det er 11 Mesta-ansatte på brøytestasjonen; to på vaktrommet, åtte brøytebilsjåførere og en vaskehjelp. Upstad Transport & Anlegg har vært underentreprenør på Haukeli fra høsten 2006. Tidligere var det underentreprenøren som kom når det var uvær og det var behov for ekstra innsats. Nå er det omvendt.

– Det er frustrerende å gå hjemme når man skulle vært på jobb. Vi får kommentarer fra venner og kjente: «Jøss, er du ikke på jobb i dag heller»? Men det mest frustrerende er at vi vet at dette ikke kan gå i lengden. Vi kjører bedriften vår på dunken, sier Tordis.

Hun har ikke fått innsyn i lønns- og arbeidsvilkårene til underleverandørene Mesta Drift bruker, men misliker sterkt bedriftens bruk av dem.

– Det er klart det kan være billigere å leie inn bedrifter som ikke har de samme arbeidsvilkårene som oss, sier Breivik.

Styrt avvikling?

Mesta ble etablert 1. januar 2003, da produktionsvirksomheten i Statens vegvesen ble skilt

>>

HJEMME: Den dagen Arbeidsmanden var på Haukeli var det fint vær, og de ansatte var hjemme. Arbeidsantrekket henger igjen på brøytebilstasjonen.

ut som et eget aksjeselskap og konkurranseutsatt.

– Mesta fikk med seg den ryggsekken. Folk med enorm kunnskap og kjennskap til norske veier, topp kompetanse, hus, bygninger og verksteder. De beste ble med fra vegvesenet og over i Mesta. I dag sitter vi og lurert på om det er en styrt avvikling av Mesta. Vi vet jo ikke, men måten bedriften blir styrt på gjør oss dypt bekymret, sier Breivik.

Galne på systemet

Tordis understreker at det ikke er de ansatte i Uppstad Transport & Anlegg de er sinna på.

– Det er ikke noen krig mellom de ansatte her på brøytebilstasjonen. Vi er nødt til å være på god fot med hverandre. Ved kolonnekjøring må man være venner. Det er grusomt viktig at man kommuniserer godt sammen. Det er systemet vi er galne på, ikke menneskene. Dette er ikke arbeidsfolkas skyld, poengterer hun.

Samtidig stiller hun seg spørsmålet om hvor lurt det er å lære opp konkurrerende firma gratis.

– Kunnskap er et konkurransefortrinn, og vi lærer opp fremtidige konkurrenter. Hvor lurt er det?

Gleden er borte

Tordis har jobbet på brøytestasjonen i 22 år. Hun forteller at den intense stå-på-viljen er i ferd med å rakne.

– Folkene trives ikke så godt lenger. Det er utrivelig og usikkert på jobben. Før gledet jeg meg enormt til høsten kom og jeg skulle begynne på fjellet. Nå er yrkesstoltheten og gleden borte.

Tidskontoordningen

De ansatte får pluss-timer for de timene de jobber, og minus-timer for de timene de skulle være på jobb, men ikke utfører arbeid for Mesta.

Hvis man sitter igjen med plusstimer ved vintersesongens slutt, kan man få utbetalt timene som ordinær lønn pluss et overtidstillegg på 75 %.

Overtidstimerne kan også tas ut som avspasering time for time og utbetaling av overtidstillegget, eller som et alternativ, ta ut en plusstime med overtidstillegg med en time og 45 minutter avspasering.

Hvis man har minus-timer blir disse slettet.

Alle som deltar i ordningen får en godtgjørelse på minst 7.750 kroner per måned.

LURER: – Vi lurert på om det er en styrt avvikling av Mesta Drift, sier tillitsvalgt Tordis Breivik.

Mestakonsernet

Mesta er organisert som konsern med datterselskapene Mesta Entreprenør AS, Mesta Drift AS, Mesta Eiendom AS, Mesta Elektro AS, Mesta Asphalt AS, Mesta Stein AS, Mesta Verksted AS og Geo Survey AS.

Oppsigelser

Uværet i Mesta Drift fortsetter. I disse dager foregår en prosess med å si opp mellom 20 og 30 av de 185 ansatte i region sørøst.

– Jeg skal ha med i protokollen at underentreprenørene skal ut før de sier opp folk i Mesta, sier tillitsvalgt Tordis Breivik.

«Bedriften er inne i en periode med dårlig lønnsomhet. Den ønsker å ha mest mulig drift i egen regi, men der hvor underleverandører kan tilby lavere pris til samme kvalitet, må bedriften velge underleverandører for å oppnå lønnsomhet og vinne kontrakter», opplyser regiondirektør sørøst i Mesta Drift, Arild Løvteit, i en e-post til Arbeidsmanden.

– Dette betyr at vi sakte men sikkert skal vekk. Underentreprenørene kan de leie inn ved behov, oss må de gi lønn uansett, sier Breivik.

Breivik mener situasjonen i Mesta Drift region sørøst er grusom.

– Vi veit det er arbeid og masse dyktige folk i Mesta. I stedet leier de inn rått og røti. Det er tøffe tak, og det er urettferdig. Det er tungt å skulle være med på møte og bestemme hvilke arbeidskamerater som må gå, avslutter hun.

Må unngå for mye overtid

– Det er været som styrer mengden arbeid. I fjor var vi på grensa i forhold til antall timer som er lov etter arbeidsmiljøloven, derfor måtte vi gjøre noen grep, sier kontraktsleder i Mesta Drift region sørøst, Stein Åsheim.

Åsheim understreker at målet med omleggingen er at de ansatte ikke skal ha mer enn 200 timer overtid i løpet av vintersesongen.

Været avgjør

De ansatte i Mesta har i flere år gått på en tidskontoordning som blir regulert i særavtalen (se ramme).

– Arbeidstidene er en kabal. Når det er

finvær, får arbeiderne minustimer. Når det er normalvær går det om lag opp i opp. Og når det er uvær blir det pluss timer.

Åsheim forteller at når det er en langvarig uværperiode, har Mesta Drift problemer med å takle alt i egen regi.

Underentreprenører er billigere

Er det vurdert å ansette flere i Mesta Drift i stede for å bruke underentreprenører?

– Vi skal ha arbeid til folkene om sommeren også. Dessuten kommer vi ikke i mål økonomisk hvis vi ansetter flere. Underentreprenører er billigere enn å ha flere fast ansatte for å ta toppene – når uværet står på som verst, sier Åsheim.

Har det ikke greit

Bjarne Bjåen jobber i Uppstad Transport & Anlegg AS, underentreprenøren for Mesta Drift på Haukelifjellet. I disse dager er han fornøyd med å jobbe hos underleverandøren til Mesta og ikke i Mesta.

– Tidligere var det nok bedre å være i et større firma med ordnede forhold. Men i dag tror jeg ikke de i Mesta har det noe bedre enn meg som jobber i et privat firma, sier han.

Bjåen jobber sammen med de ansatte i Mesta på brøytebilstasjonen. Han ser at de ikke har det greit om dagen.

– Det er trasig hvis arbeidsplassene forsvinner, det er jo ikke så mye å velge i her. Da må det bli pendling, sier Bjåen.

PENT: – Det er pent på fjellet, men det er umulig å tenke seg hvordan det er her når det er skikkelig uvær, hvis du ikke har opplevd det sjøl, sier Tordis Breivik.

Når det er uvær i egen bedrift, kan det gå utover nattesøvnen til Tordis Breivik. Men naturens stormer har hun ingen problemer med å takle.

Tekst: Ane Børrud Foto: Kai Jacobsen

Kolonne-

Tordis Breivik har jobbet på brøytestasjonen på Haukeli i 22 år. De første årene var hun brøytebilsjåfør. De siste 18 årene har hun jobbet på vaktrommet. Er det uvær må hun være på vakt til været gir seg.

Venn med været

Tordis kan været. Hun vet hva hun skal gjøre når det er orkan. Den dagen vi er på Haukeli er det strålende vær. Fjellet er hvitt, himmelen er knallblå og solen skinner.

– Det er pent her ja. Men det er umulig

å tenke seg hvordan det er her når det er skikkelig uvær, hvis du ikke har opplevd det sjøl, sier hun.

Ifølge Tordis kan et uvær ha sin sjarm – bare det ikke er for jævlig.

Kolonnekjøring

Når uværet herjer blir det enten kolonnekjøring eller stengt fjellovergang. Ved kolonnekjøring kjører det en brøytebil foran, deretter maksimum 40 biler, og bakerst en brøytebil. Hvis det er halvdårlig vær, men kolonnekjøring er nødvendig, kan

det legges en uniformert bil i midten, og 40 biler ekstra bak den. Hele strekningen er 38 kilometer. Den lengste åpne strekningen mellom Vågslitunnellen og Haukelitunnellen er 12 kilometer. Det har hendt at strekningen tar mellom seks og åtte timer når været er på sitt verste.

Lese kolonnen

– Det må være god kommunikasjon mellom den første og siste brøytebilen. En gammel sjef sa det sånn: Det er superviktig at man kjenner tankene til kollegaen for å

sjefen

kunne kjøre kolonne, sier Tordis.

Hun forklarer at den bakerste bilen må lese kolonnen. Går det for fort? Er det noen som vingler?

– Alle bilene skal ligge helt i støtfangeren på bilen foran. Det hender at noen kræsjer, men det går så sakte at det sjelden går ut over kjøreevnen, forteller hun.

Roe bilistene

I tillegg til å ha god kommunikasjon med kollegaen, må en brøytebilsjåfør kunne snakke med og roe ned bilistene i kolon-

nen. Det viktigste er at de ikke får panikk, og holder seg inne i bilene. Det hender at bilister stopper og nekter å kjøre videre. Da går brøytebilsjåførene fra bil til bil og leter etter andre sjåførere som kan ta over.

– En gang var det en eldre mann som hadde sin thailandske kone som sjåfør. Han nektet å kjøre bilen, og hun var livredd. Da tok en av mennene her på brøytebilstasjonen og stilte opp som sjåfør. Det viste seg at de hadde så dårlige dekk at de aldri burde ha kjørt over fjellet. Tenk hvor glad hun var da hun fikk hjelp!

Nei til kvinnfolk

Bortsett fra renholderen, er Tordis eneste damen på brøytebilstasjonen. Tordis forteller at det var en av gamlekara som ikke ville at hun skulle bli ansatt, for da ville ikke ting bli som før. Etter å ha jobbet der en stund spurte Tordis ham om hvorfor han ikke ville ha damer på brøytebilstasjonen.

– Det viste seg at det var fordi han ikke kunne springe rundt i underbuksa om natta. Men det gikk bra det da, ler Tordis.

Yrkesmesse

Å vite hva man skal utdanne seg til er ikke lett. Norsk Arbeidsmandsforbund avdeling 7 Sør deltok på jobb- og utdanningsmessa i Sand for å informere om bransjene i forbundet.

Jan Ove Jørmeland, hovedtillitsvalgt hos Norsk Stein, og Anne Lise Thorske, organisasjonsarbeider i avdeling 7 Sør, sto på stand og snakket med elever fra Sauda videregående skole og to ungdomsskoler om yrkesvalg, Arbeidsmandsforbundet og LO.

– Flere av ungdommene var nysgjerrige på hvordan arbeidslivet ville bli, og var interesserte i elevmedlemskap i LO, forteller Anne Lise Thorske

INFORMERER: Anne Lise Thorske og Jan Ove Jørmeland informerer en elev om elevmedlemskap i LO. Foto: Sundalsposten

Maskindilla

NYANSATT: Roger Sivertsen er nyansatt regionalt verneombud i region 4 Nordland

Roger Sivertsen har alltid hatt et lidenskapelig forhold til maskiner. Nå har han blitt regionalt verneombud i avdeling 4 Nordland.

Tekst og foto: Ane Børrud

En gang var Roger Sivertsen Norges yngste maskinfører. Han begynte med sommerjobb i Øijord & Aanes entreprenørforetning da han var 12 år, og startet i firmaet på heltid rett etter 9. klasse. Han var ikke gammel nok til å ta maskinførerbeviset, og søkte derfor Arbeidstilsynet om fritak fra aldersgrensa. Det fikk han, og han ble dermed den yngste maskinføreren i Norge.

Misnøye ga organisering

Året etter at han begynte å jobbe fast i bedriften, meldte han seg inn i NAF.

– Det var en generell misnøye i bedriften, og på et allmøte organiserte de fleste av oss seg, sånn at vi kunne få en tariffavtale, forteller Roger.

Først mange år senere ble han aktiv i forbundet. I 2003 ble han styremedlem i den lokale klubben.

– Jeg interesserte meg mer og mer for organisasjonen. Så muligheten til å påvirke. Da den forrige tillitsvalgte ga seg ble jeg spurt om jeg ville ta over.

Nye utfordringer

Etter å ha jobbet i samme bedrift i 20 år er han nå klar for nye utfordringer.

– Jeg søkte på jobben som regionalt verneombud fordi jeg får mulighet til å utvikle meg i forhold til de oppgavene verneombudet har. Og jeg har jo en del å bidra med på grunn av den bakgrunnen jeg har, sier Sivertsen.

AFP

Sivertsen tar over jobben etter Øystein Mediå, som går av med avtalefestet pensjon (AFP) 1. mars. Mediå har vært regionalt verneombud i Nordland i 26 år.

– Jeg ble 62 år i fjor sommer. Å gå av med AFP er en tanke som har modnet litt etter hvert, og nå vil jeg gi meg mens jeg ennå har helse igjen.

Mediå har mange planer for pensjonisttilværelsen.

– Jeg vil ikke få noen problemer med fritida; jeg har både hytte og båt. Og så er det mange ting som jeg har hatt lyst til å være med på, men ikke har kunnet på grunn av jobben.

Mediå er ikke i tvil om at Roger vil gjøre en god jobb som regionalt verneombud.

– Det finnes ingen utdanning man kan ta for en slik jobb, man må lære av erfaring. Roger må gjøre sine egne erfaringer, og det kommer til å gå bra, sier Mediå.

Felles kurs er fremtiden

Det mener organisasjonsarbeider Lisbeth Johansen, etter at avdeling 4 Nordland, avdeling 9 Nord og avdeling 142 Svalbard hadde felles bransjekurs i Tromsø i midten av februar.

Tekst: Ane Børrud

Forbundssekretær Lise Solvang var kursveileder for rundt 20 tillitsvalgte fra flere renholdsbedrifter.

– For meg som forbundssekretær er det en vitamininnsprøytning å være ute i avdelingene og holde kurs. Det er veldig givende for meg å høre hva de tillitsvalgte er opptatt av på sine arbeidsplasser, sier Solvang

Solvang er gladelig overrasket over deltagelsen på kurset.

– Det var 21 engasjerte tillitsvalgte fra første til siste minutt på kurset. Mange av dem var nye. Det viser at jobben vi gjør ute nytter, sier hun.

– Alle synes det var et godt kurs, og var skikkelig gira på å lære mer, forteller Lisbeth Johansen.

Bak fra venstre: Lise Paulsen, Toril Bjørklund, Helga Perander, Marius Rognmo, Svein Braunsek, Eva Myrnes, Solfrid Sundklakk, Mohammadi Mustaba, Merethe Granli, Leif Elverum, Lise Solvang og Vivi-Ann Utby. Foran fra venstre: Mona Kristoffersen, Kjellaug Aalbotsjord, Lisbeth Johansen, Abdi Mohammoud og Marit Nilsen. Sittende på gulvet: Ilze Elksne. Anita Jakobsen var ikke med på bildet.

Kurstilbud i Norsk Arbeidsmandsforbund våren 2009

Avdeling	Tema	Sted	Dato
Mars			
9	Overenskomstkurs vakt	SAS Radisson, Tromsø	3. – 5.
7	Overenskomstkurs renhold	Jæren Hotell, Bryne	10. – 11.
7	Overenskomstkurs bergverk	Jæren Hotell, Bryne	10. – 11.
6	Overenskomstkurs vekttere	Informasjon kommer senere	25. – 27.
8	Overenskomstkurs for renhold	Trondheim	27. – 29.
8	Overenskomstkurs maskin	Trondheim	27. – 29.
2	Introduksjonskurs	Hammersborggata 9	25.
April			
3	Sosial dumping	Rica Parken hotel, Ålesund	18. – 19.
3	LO favør	Rica Parken hotel, Ålesund	18. – 19.
3	Kvinner i ledende stillinger	Rica Parken hotell, Ålesund	18. – 19.
7	Forbundsskolen	Quality Airport Hotel, Sola	20. – 24.
8 og 5	Forbundsskolen	Oppdal	20. – 24.
6	Styret i arbeid	Brakanes Hotel, Ulvik	20. – 23.
5	Styret i arbeid	Kommer senere	24. – 26.
Mai			
1	Skolering av nye tillitsvalgte	Sørmarka	25. – 27.
6	Overenskomstkurs renhold	Westland Hotel, Lindås	27. – 29.
2	Introduksjonskurs	Hammersborggata 9	21.

Kongens fortjenstmedalje

ÆRE: Kåre Storlid synes det er en stor ære å få Kongens fortjenstmedalje. Her leser ordfører i Samnanger kommune, Marit A. Aase, tildelingsbrevet fra kongen til Kåre Storlid. Foto: Samningen

Kriterium for tildeling av medaljen i sølv

Kongens fortjenstmedalje i sølv blir utdelt som løn for: Særlig fortjenstfull innsats over lengre tid i samfunnslivet i offentlig stilling eller verv, ved innsats i frivillige organisasjoner eller ved annen personleg verksemd som er samfunnsnyttig (kunst, kultur, vitenskap, sosialt og humanitært virke).

Særlig fortjenstfullt arbeid gjennom lang tid i privat eller offentlig teneste, der innsatsen ligg godt over det normale, og der vedkommende òg har vist aktiv innsats innanfor eller utanfor arbeidsplassen sin. Tenestetida må vanlegvis ikkje vere under 40 år.

Fortjenstmedaljen i sølv kan òg bli tildelt ein samfunnsborgar dersom livsinnsatsen kan stå som eksempel for andre, sjølv om innsatsen til vedkommende ikkje kjem inn under det som er nemnt i pkt. 1 og 2.

Kilde: www.kongehuset.no

Kåre Storlid har jobbet i Statens vegvesen og Mesta i nesten 52 år. I slutten av januar ble han hedret med Kongens fortjenstmedalje i sølv for sin innsats.

Tekst: Ane Børrud

Når jeg ringer for å intervju Kåre Storlid er han ute og freser snø – for Mesta.

– Det påstås at jeg er pensjonist, men jeg jobber når det er behov for meg. Jeg må jo ha noe å gjøre, jeg kan ikke sette meg ned på divanen, sier han.

Medaljen

Det var Vidar Tveiterås, som tidligere hadde personalansvar for Storlid i Mesta, som satte i gang for å finne ut hva som skulle til for å få fortjenstmedaljen. Ordføreren i Samnanger kommune, Marit A. Aase, ga sin

tilslutning. Og Storlid fikk sin medalje.

– Storlid har gjort en stor innsats knyttet til faget sitt. Han har stor yrkesstolthet, satte sin ære i å gjøre en god jobb og vi kunne alltid lite på at han var der. I løpet av 52 år hadde han syv fraværsdager, forteller Tveiterås.

Selv synes Storlid det er en stor ære å få medaljen

– Jeg vet ikke om det har gått helt opp for meg enda. Jeg hadde ikke trodd jeg skulle nå opp, sier han.

Brøyting og asfalt

Storlid var 15 år da han begynte i vegvesenet. Han har brøytet snø om vinteren og jobbet med asfalt om sommeren.

– Det er ikke sommer hvis det ikke lukter asfalt, mener han.

Tveiterås forteller at Storlid er en svært god brøytebilsjåfør.

– Etter så mange år så lærer man jo litt.

Dessuten hadde jeg utrolig gode lærere – tre den gangen jeg lærte faget, forteller Storlid.

Krevde inn kontingenten

Han meldte seg inn i Arbeidsmandsforbundet på begynnelsen av 1960-tallet.

– Alle de andre var jo organisert, og daværende forretningsfører i forbundet tok kontakt med meg og fikk meg organisert, forteller han.

I mange år var det Storlids oppgave å kreve inn kontingenten i hans avdeling. På den tiden kjøpte man merker til å ha i medlemsboka. Dette var kontingenten, og samtidig bevis på at du hadde betalt og at medlemskapet var i orden. Stort sett ble dette ordnet på spisebrakkene, men innimellom måtte Storlid hjem til folk for å få dem til å betale.

– Jeg syntes det var en stor fordel når kontingenten begynte å bli trukket rett fra lønna, ler han.

Avdeling 6

I forrige nummer av Arbeidsmanden kom vi i skade for å sette inn feil bilde av jubilarer fra merkeutdelingen i Bergen 16. desember. Vi beklager dette, og setter her inn det korrekte bildet.

På bildet bak fra venstre: 75 års-jubilarer Eirik Stusdal, Ole Madsen, Kjell Larsson, Else Rødberg og Marie Opedal. I midten: 25-års-jubilarer Ansgar Sletten, Ester Aadland, Harald Andersen og Anne Marit Gloppen. Foran: 40-års-jubilarer Dagfinn Hope, Aslaug Eilertsen, Øystein Histad og Hans Tverli.

Foto: Jarle Dalberg

Avdeling 3

Sunnmøre veiklubb (Mesta) hadde årsmøte 4. februar i Ålesund.

To spreke jubilarer stilte opp på årsmøtet for å få sine 40-års diplomer og merker. Lars Hofseth (til venstre) og Oddbjørn Husøy (til høyre), ble gratulert av distriktssekretær Vidar A. Røren (i midten).

Foto: Jhonny Bakken

Avdeling 9

Hilfred Johansen og Kato Kristiansen fikk diplom og blomster for 40 års medlemskap i forbundet under årsmøtet til Tromsø Havnearbeiderklubb i desember. Årsmøtet ble avholdt på Volla Gjestestue i Nordkjosbotn. På bildet blir Hilfred Johansen (til venstre) og Kato Kristiansen (til høyre) gratulert av klubbleder Sigmund Olsen og distriktssekretær Marit Nilsen.

Gunnar Høyenes fikk 25-års nål og en blomsterbukett av ungdomsleder i avdeling 9 Nord, Ulf Terje Eliassen, på arbeidsbrakka til NCC på Melkøya. Høyenes jobber som tankbilsjåfør hos Viggo Eriksen Maskin som er underleverandør til NCC på Melkøya.

– Nå kan jeg overraske kona med blomster for en gang skyld, spøkte Gunnar Høyenes da han fikk nål og blomster for 25-års medlemskap.

Foto: Ulf Terje Eliassen

Bank og forsikring

Svar fra forbrukerøkonom
Magne Gundersen, SpareBank1 Gruppen

Har DU spørsmål om din økonomi? Send en e-post til magne.gundersen@sparebank1.no

SpareBank 1

? Ingen øvre grense

Jeg lurer på om det er satt noen øvre grense på LOfavør sin innboforsikringens dekningsgrad?

Tidligere fantes det en toppsikring! Er denne fortsatt tilgjengelig?

! Hei!

Helt riktig, det fantes en toppsikring tidligere, men nå er den inkludert i forsikringen. Dermed slipper du å kjø-

pe den ekstra sikringen i tillegg. Typiske uhell/tilfeldig skade som skade på gjenstander som blir revet ned, velter og lignende, skade på sportsutstyr, briller etc. ligger nå inkludert din kollektive hjemforsikring.

Forsikringen gjelder innbo og løsøre i hjemmet, og har ingen øvre forsikringssum. Det gir deg derfor full trygghet for at du får tilbake det tingene dine er verdt. På forhånd trenger du ikke å opplyse hva du eier, men ta vare på kvitteringer og/eller takstpapirer.

Det gjelder imidlertid en grense for enkeltgjenstander og samlinger. Her er erstatningen begrenset til 200.000 kroner.

Et lite tips: Ta bilder fra alle rom i boligen. Da er det lettere å huske alt du eier, om uhellet skulle være ute. Bildene må du oppbevare utenfor boligen din, f. eks på jobben eller hos venner/familie.

Magne Gundersen

Spare for fremtiden

Jeg har møysommelig klart å spare i underkant av 300.000. Hadde pengene i fond, men trakk meg ut før det gikk riktig ille. Vi har ikke gjeld. Vi eier en enebolig. Finnes det noen investering som lar seg anbefale nå bortsett fra banksparing? Jeg er i midten av 40-årene. Dette er penger som skal sikre fremtiden.

! Hei!

Dere har jo et veldig godt utgangspunkt for en fortsatt trygg økonomi, gjeldfrie og med penger på bok! Jeg forstår at dere ikke trenger pengene i dag, men kanskje trenger dem for å spe på pensjonen eller kunne pensjonere dere tidlig. Uansett råder jeg

dere til å ha noen penger på høyrentekonto. Det gir trygghet å ha penger i bakhånd, særlig i disse tider.

Dere kan godt sette noen av pengene i aksjefond. For eksempel kan dere velge noen bredt sammensatte fond i samråd med rådgiveren din i banken. Aksjemarkedet har sunket kraftig, og med den langsiktigheten dere har, kan det være et gunstig tidspunkt å kjøpe nå.

En god spareordning for LO-medlemmer er LOfavør Pensjon. Du kan spare 15.000 kroner i året til pensjon med skattefradrag. I tillegg til skattefradraget på 28 prosent, får du mulighet til å forsikre sparingen ved langvarig uførhet. Dette er en unik forsikring, der du slipper helsevurdering i forkant

samtidig som prisen er lik for kvinner og menn, uavhengig av alder.

En annen mulighet er å investere i en hybel eller leilighet. Hvis dere har barn, kan de nyte godt av den mens de studerer og når de skal etablere seg. Da må dere sannsynligvis låne penger, men det har dere råd til, samtidig som dere slipper formueskatt og får skattefradrag for renteutgiftene.

Magne Gundersen

? Bosatt i Polen

Jeg har arbeidstillatelse i Norge, men har fast bostedsadresse i Polen. Jeg har hørt at LOfavør kollektiv hjem har fått nye vilkår fra i år. Stemmer det at kollektiv hjem gjelder på min bostedsadresse i Polen etter disse endringene?

! Hei!

Nei, dessverre. Forsikringen gjelder ikke på din faste bostedsadresse i Polen. Kollektiv hjem gjelder kun i Norden.

For yrkesaktive medlemmer med fast bostedsadresse utenfor Norden, ble det som du nevner gjort enkelte endringer fra 1. januar i år:

- På bosted i Norge har medlemmet en innboforsikring med øvre erstatningsgrense på 200.000.

- For de forbundene som har grunnforsikring inkludert i medlemskapet er erstatningene doblet.

For medlemmer med fast bostedsadresse i Norden er ordningen som før.

Magne Gundersen

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

? Lang reise

Jeg har reiseforsikring hos dere. Jeg trenger å forlenge forsikringen til å gjelde 160 dager.

Kan dere hjelpe meg med det og hva gjør jeg?

! Hei!

LOfavør reiseforsikring kan utvides med både Toppdekning og med antall reisedager. Standard reiseforsikring gjelder for hele verden inntil 45 dager ved reiser med minst en overnatting. Dekningen kan utvides med inntil 90 dager eller 180 dager.

For inntil 180 dager må du ut med 6.734

kroner ekstra. Det er mye penger, men gjelder tross alt for reiser på opptil et halvt år. I tillegg er det ofte eldre som er på langtidferie. I sum gir dette en økt risiko for at noe skulle skje.

Minner også om at det er mulig å kjøpe en toppdekning på reiseforsikringen. Forsikringen gjelder da gjelder på yrkesreiser og det er doble deknings på reisegods, avbestilling, sjekker, billetter, pass, penger etc. Det er heller ingen egenandel på reisegods og forsikringen gjelder også på dagsreiser. Du kan bestille via medlemstelefonen 815 32 600 eller i nærmeste SpareBank 1.

Magne Gundersen

Folkeavstemning om EUs tjenestedirektiv

To av regjeringspartiene i Norge er tilhengere av norsk veto mot EUs tjenestedirektiv. Regjeringas statsråder var nesten delt på midten da den holdt sin avstemning om tjenestedirektivet.

Statsministerens garantier til at LOs fire minstekrav for å kunne godkjenne tjenestedirektivet skal sikres, er ikke verdt noen ting. Samtlige av LOs minstekrav vil brytes systematisk av EUs tjenestedirektiv.

EUs tjenestedirektiv slår fast at en bedrift som er godkjent i et av landa i EU/EØS-området, må godkjennes av alle EU/EØS-landa, og få lov til å operere i hele EU/EØS-området etter de lover, regler og tariffavtaler som gjelder i det landet hvor

selskapet har sitt hovedkontor. En slik endring vil så klart føre til en massiv økning i omfanget av den sosiale dumpinga av lønns- og arbeidsforhold i Norge.

Fagforbund som representerer det store flertall av LOs medlemmer har gått inn for at Norge skal ta i bruk reservasjonsretten i EØS for å hindre at EUs tjenestedirektiv blir implementert i norsk lov.

Flest mulige fagforbund bør snarest mulig gå sammen, og bli enige om en felles dato for en politisk streik som krever at regjeringa legger ned veto mot tjenestedirektivet.

Jeg tror dessverre at sjansen er liten for at regjeringa vil snu i dette spørsmålet. Alle

tjenestedirektivmotstandere bør derfor i tillegg reise kravet om at det skal avholdes en nasjonal folkeavstemning om Norge skal bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen for å hindre at EUs tjenestedirektiv innføres i norsk lovgivning. Folkeavstemningen kan avholdes samtidig med årets stortingsvalg.

Foto: Privat

Anders Hamre Sveen, medlem av Norsk Arbeidsmandsforbund avdeling 2, Oslo/Akershus

Sett politikk på dagsorden

En organisasjon som vil opp og frem kan aldri ta fri fra å drive en organisasjonsdebatt.

Vi har nok litt lett for å slappe av når vi har gjort endringer og er ferdig med en periode som ofte er litt turbulent. For når man endrer ting så er det alltid noen som synes dette er feil, og som stritter i mot. Men så går ting seg til og de fleste er etter en tid positiv til endringene.

Men nå får det være nok, er budskapet. La oss få arbeidsro.

Vel, jeg er ikke sikker på at det er den beste medisin. Skal vi forsette å utvikle oss og bli en best mulig organisasjon for våre medlemmer, så må dette arbeidet drives uavbrutt.

Og jeg er sikker på at vi kan få mer ut av de ressurser vi bruker, og det er ikke lite. Det er nå over 70 ansatte i vårt forbund. Og for å få mest mulig utbytte av denne «kapitalen og ressursen» så må vi hele tiden utfordre organisasjonen.

Og det som vi er nødt til å få fart på, er engasjementet fra tillitsvalgte i hele organisasjonen. Det være seg klubber, foreninger og avdelinger. På alle disse arenaer sliter vi voldsomt med å skape interesse. Stort sett

er valgkomiteene rundt omkring veldig fornøyde hvis de greier å «lure» inn folk i de forskjellige verv. At mange av disse ikke er særlig klar over hva de tar på seg får ikke være så farlig. Det går seg sikkert til, trøster de seg med.

Resultatet av mangelen på tillitsvalgte som har en mening med sin deltakelse, er at all vår politiske virksomhet sliter i motvind.

Vi må for all del ikke havne i den situasjonen at vi ansetter folk for å gjøre den politiske jobben vi har sagt ja til. Da har vi spilt fallitt. Og vi må ikke innbille oss at det ikke er behov for politisk arbeid fremover. Tvert i mot, vi kommer til å trenge alle de dyktige og engasjerte tillitsvalgte vi kan finne, for å demme opp for kreftene som vil vinge klippe fagbevegelsen.

Derfor er jeg glad for at forbundsstyret nå har satt dette på dagsorden, og at dette blir en veldig viktig oppgave i 2009. Dette er en oppgave vi ikke har råd til å mislykkes i.

Jeg har ikke svarene, men vi må gjøre det mer interessant og meningsfylt å drive med slikt arbeid. Og vi må gi de som vil god og riktig opplæring.

Foto: Britt Andreassen

Min oppfordring er at alle frem til årsmøtene i avdelingen til våren tar et krafttak. Jobb med å få tak i tillitsvalgte som vil noe og har en mening. Få dem inn i styrene og skap et forum der det igjen blir satt politikk på dagsorden. Da vil vi få et levende forbund. Lykke til.

Kjell Borglund.
Medlem i forbundsstyret

Sudoku nr. 2

			2					5
6	3							8
			5	8	6	3		
			3			7		4
	9		4		1		6	
3		4			7			
	5	1	8	6				
4							8	9
9				4				

© & Distribution: www.knightfeatures.com / www.pib.dk sud_cs0318.tif

Vinn fem flax-lodd!

Send løsningen til:
LO media,
Arbeidsmanden,
Pb 231 Sentrum,
0103 Oslo.

I hvert nummer trekker vi ut tre heldige vinnere av fem flax-lodd. For å bli med i trekningen må hele oppgaven sendes inn og være hos redaksjonen før trykking av neste nummer.

Merk konvolutten «Sudoku» og nummeret av Arbeidsmanden.

Svarfrist: 12. mars 2009

Navn:.....

Adresse:.....

■ Følg med på
tariffoppgjøret

■ Valg og LO-kongress
i 2009

■ Les daglige nyheter
fra arbeidslivet

www.FriFagbevegelse.no

Verv og vinn!

Bli med i vervekampanjen. Flotte premier venter. Alle som deltar i kampanjen er med i trekningen av en reise. Trekning foretas én gang i året - ved utgangen av januar.

1 medlem

- 1 medlem:
1. T-skjorte ■ 2. Toalettmappe
■ 3. Ostepett ■ 4. Skopussesett

2 medlemmer

- 2 medlemmer:
5. Minnepenn ■ 6. Tursekk ■ 7. Sportsbag

10 medlemmer

- 10 medlemmer:
15. iPod Nano ■ 16. Espressomaskin
■ 17. Samsonite trillekoffert

20 medlemmer

- 20 medlemmer:
18. Silva kikkert ■ 19. Tivoli Radio DAB
■ 20. Kärcher høytrykkspyler med terrassevasker

3 medlemmer

- 3 medlemmer:
8. Minigrill med termobag ■
9. Trillebag ■ 10. Juicepresse ■ 11. Skulderveske

30 medlemmer

- 30 medlemmer:
21. GPS ■ 22. Media desktop og flatskjerm
■ 23. DeWalt kapp- og gjersag
■ 24. Reise til 4000,-

5 medlemmer

- 5 medlemmer:
12. Blender ■ 13. Silva hodelykt
■ 14. Fleecejakke Verona

Reise verdt
4000,-

Innmelding

Kupongen klippes ut og sendes til den avdelingen du tilhører, eller du kan gjøre det via våre hjemmesider, www.arbeidsmandsforbundet.no

Navn:					
Fødselnummer/Personnummer:					
Adresse:					
Postnummer:			Sted:		
Telefon privat:		Mobil:		Telefon jobb:	
Yrke/stilling:			E-postadresse:		
Arbeidsgiver:					
Arbeidssted:					
Er du medlem i annet forbund/i tilfelle hvilket:					
Vervet av:					
Adresse:					
Send premie nummer:			Ikke send premie, jeg samler opp:		
Jeg har samlet opp vervinger tidligere, send meg premie nr					
Størrelse:	S	M	L	XL	XXL
Koffert farge:	SORT			RØD	

Avd. 1 Øst
Postboks 118, 3191 Horten

Avd. 2 Oslo/Akershus
Postboks 8842 Youngstorget, 0028 Oslo

Avd. 3 Møre og Romsdal
Storgt. 9, 6413 Molde

Avd. 4 Nordland
Svalbardgata 26, 8610 Grubhei

Avd. 5 Innlandet
Fakkeltgården, 2624 Lillehammer

Avd. 6 Vest
Håkonsgt. 5, 5015 Bergen

Avd. 7 Sør-Vest
Jens Zetlitzgt. 21, 4008 Stavanger

Avd. 8 Midt-Norge
Folkets Hus, 7011 Trondheim

Avd. 9 Nord
Postboks 1060, 9503 Alta

Avd. 142 Longyearbyen
Arbeiderforening
Postboks 408, 9171 Longyearbyen

Avd. 111 Løkken
Grubearbeiderforening
7332 Løkken Verk

Avd. 214 Sandbekk
Grubearbeiderforening
4380 Hauge i Dalane

				KRYD- DER	▼	TALL FRITYR	▼	PROVI- SJON	▼
				KVELD					
				VEL- NÆRT				PREK- TIG	
				▲					
				GJØG- LER			DRIKK		
				KONJ.			KLIPPE		
TILBØY- ELIG- HETER	↓	▼	PÅVISTE BANER	▼	ROKKE	SANG- FORM	▼	ISOLA- SJON	SØKS- MÅL PLANTE
▶						↗		→	
SMIE- AVL					OGSÅ				HAV- FORSK- ER
TELE- GRAM- BYRÅ				KORT- FARGE	MUSIKK- FORM SKREV			TIGER- STADEN VAKKER	
▲				NED- BØR			SKJØT MÅNE		
MAKEN TEMPO				FORSIK- RINGS- BREV				SJY	SAGN- KVINNE ▶
AN- FØRSEL						↑	ILDSTED	JORD- STYKKE	↓
FAKTE				FRIK- SJON	POP- GRUPPE FILLE			HUNGRE	JEKSEL
▶					LOV- PRIST SLEKT				MYNT- ENHET
HØY- VANN	└┘					↑	BORT DOVEN	FROST EN BULL	
STOFF KV- NAVN	↓							DERTIL OPP- DRETT	LØVTRE GLANS
▶									LANDS- FENG- SEL
GRENSE- ELV									

Svarfrist: 12. mars 2009

Vinn fem flax-lodd! Send løsningen til: LO Media, Arbeidsmanden, Pb. 231 Sentrum, 0103 Oslo
I hvert nummer trekker vi ut tre heldige vinnere av 5 flax-lodd. For å bli med i trekningen, må hele oppgaven sendes inn.

Merk konvolutten «Kryssord»! Bladet mottatt (dato):.....Navn:.....

Adresse:.....

Den gang da...

Arbeidsmanden intervjuer statsminister Einar Gerhardsen

	S		A		B	A							
→	J	A	K	T	A	R	K						
M	A	R	S	V	I	N	T						
	K	A			N	A	T	O					
	K	L	Ø	S	N	E	R						
		B	A	R	T	L	A						
U	B	E	S	E	I	R	E	T					
	A	N	T		N	A	F						
	A		A	R	V	E		K	N	O	P		
L	Ø	P		L	U	K	E		S	T	E	N	A
	S	P	R	E	R		I	D	E	E	R		L
S	T	O	A		O	L		A	K	T		R	E
	S	E	P	R	E	J	K	S		T	E	T	
	B	I		R	A	M		A			I	S	T
	E	S	L	A		E	A	R	L		F	E	
	G	J	E	L		N	B		A	B	O	R	T
	G	O	D	T	H	Å	B		V	O	L	V	O
V	E	N	D	E		R	A	B	A	L	D	E	R

Mot slutten av samtalen kommer vi inn på den velstandsutviklingen vi har hatt i etterkrigsårene, og statsministeren understreker at regjeringen i samsvar med det program den føler seg forpliktet overfor vil fortsette sitt arbeid for å bedre hele folkets levestandard og fullføre utbyggingen av de sosiale trygder, slik at vi med rette kan kalle den en folketrygd. Statsministeren ber meg til slutt å sende en hilsen til alle medlemmene i vårt forbund – fra et

tidligere medlem! Det viser seg nemlig at Einar Henry Gerhardsen løste sin første fagforeningsbok i Norsk Arbeidsmandsforbund. Det skjedde 20. november 1915. Da han fikk jobb som veiarbeider i Kristiania kommune meldte han seg inn i Veivæsenets arbeiderforening, Avd 72, hvis tiltsmann på den tid var Harald Becker.

Arbeidsmanden nr. 2 1959

Løsning sudoku nr. 1, 2009

4	5	2	1	7	3	6	9	8
1	3	7	8	9	6	4	2	5
8	6	9	2	5	4	3	1	7
2	9	8	4	1	5	7	6	3
6	7	5	3	2	9	8	4	1
3	1	4	6	8	7	2	5	9
7	2	1	5	4	8	9	3	6
9	4	6	7	3	1	5	8	2
5	8	3	9	6	2	1	7	4

Trykkesdatoer 2009
Arbeidsmanden

- 19. mars
- 23. april
- 22. mai
- 25. juni
- 13. august
- 10. september
- 8. oktober
- 26. november

Stoff til bladet må være i redaksjonen minst en uke før trykkesdato.

Vi gratulerer

Egon Christensen, regionalt verneombud i avdeling 1 Øst, fyller 50 år 13. mars

Lillian H. Oterhals, kontorsekretær i avdeling 3 Møre og Romsdal, fyller 60 år 1. mars

Vinnere av
På kryss & Tvers nr. 1:

Ingunn Røstvold, 6683 VÅGLAND
Elbjørn Jakobsen, 7790 MALM
Torhild Nysveen, 2870 DOKK^A

Vinnere av Sudoku nr. 1:

Kjell Nørsteng, 2500 TYNSET
Kjell O. Davidsen, 2070 RÅHOLT
Roland Berg, 4619 MOSBY

Norsk Arbeidsmandsforbund

Stiftet 13. april 1895

Postadresse:
Postboks 8704 Youngstorget, 0028 Oslo
Besøksadresse: Grubbegt. 6
Tlf.: 23 06 10 50 - Telefaks: 23 06 10 92
E-post: norsk@arb-mand.no
http://www.arbeidsmandsforbundet.no

Forbundets administrasjon:

Erna C. Hagensen – forbundsleder
Tlf. 23 06 10 61

Helge Haukeland – nestleder
Tlf. 23 06 10 66

Kirsti Mandal – organisasjonsleder
Tlf. 23 06 10 60

Svein Johansen – forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 69

Lise Solvang – forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 67

Trond Karlsen – forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 63

Thorbjørn Jungård – forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 91

Pål Sture Nilsen – ungdomssekretær
Tlf. 23 06 10 62

Øvrige:
Ghulam Abbas – økonomisjef
Tlf. 23 06 10 73

Oddbjørn Nilsen – faglig sekretær
Tlf. 23 06 10 85

Trond Erik Thorvaldsen – informasjonsssekretær
Tlf. 23 06 10 81

Johnny Myrvold – organisasjonssekretær
Tlf. 23 06 10 70

Forbundsstyret:
I tillegg til forbundsleder, nestleder, organisasjonsleder og forbundssekretær Svein Johansen består forbundsstyret av:

Kjell Borglund (Innlandet), Jens Petter Hermansen (Oslo/Akershus), Tommy Nymo (Nordland), Eva Jenssen (Midt-Norge), Terje Mikkelsen (Sør-Vest), Karl S. Olsen (Møre og Romsdal), Toril Torsvik (Vest).

Forbundets avdelinger:

NAF avd. 1 Øst:
Tlf. 33 03 05 15. Telefaks 33 03 05 14

NAF avd. 2 Oslo/Akershus:
Tlf. 23 06 17 70. Telefaks 23 06 17 71

NAF avd. 3 Møre og Romsdal:
Tlf. 71 20 16 10. Telefaks 71 20 16 11

NAF avd. 4 Nordland:
Tlf. 75 12 08 88. Telefaks 75 12 08 99

NAF avd. 5 Innlandet:
Tlf. 61 05 42 50. Telefaks 61 05 42 60

NAF avd. 6 Vest:
Tlf. 55 30 91 80. Telefaks 55 30 91 81

NAF avd. 7 Sør-Vest:
Stavanger: Tlf. 51 50 02 39. Telefaks 51 50 02 42
Kristiansand: Tlf. 38 09 24 70.
Telefaks 38 09 53 88

NAF avd. 8 Midt-Norge
Tlf. 74 13 56 00
Trondheim: Telefaks 73 87 94 91
Steinkjer: Telefaks 74 13 56 26

NAF avd. 9 Nord:
Tlf. 78 43 67 01. Telefaks 78 44 50 15

NAF avd. 111
Løkken Gruvearbeiderforening:
Tlf. 72 49 64 87

NAF avd. 142
Longyearbyen Arbeiderforening:
Tlf. 79 02 51 26. Telefaks 79 02 13 09

NAF avd. 214
Sandbekk Grubearbeiderforening:
Tlf. 51 47 82 97. Telefaks 51 47 80 38

Ved adresseendring:
Fyll ut slippen og send den inn til
Norsk Arbeidsmandsforbund,
Postboks 8704, Youngstorget,
0028 OSLO

B-Postabonnement

Ny adresse.....

.....

.....

Ny arbeidsgiver.....

Ferietilbud for Arbeidsmandens lesere i samarbeid med DTF travel

– DU KJØRER SELV!

Sommerferier i Danmark

H. C. Andersens kvarter
© Odense Turist Bureau

Odense på øya Fyn

- 6 dager på Odense Congress Center
- 5 overnattinger med frokost
- Gratis parkering

På 4-stjerners Odense Congress Center er dere nær alle attraksjoner i vakre Odense: Her er zoologisk hage, museer, H.C. Andersen-huset, Den Fynske Landsby, etc. Vi anbefaler ellers en tur til øyene Langeland eller Ærø. På Fyn er dere midt i Danmark, og herfra har dere også kort vei til vakre Jylland og spennende Sjælland.

Valgfri ankomst i perioden
07.06. - 07.08.2009.

Mulighet for 3 dagers helgeopphold
– ring for mer informasjon!

1149,-
per. pers. i dbl. rom

SPAR 2817,-

Vi **ER** billigst!

Sommer på Øst-Jylland

Du får:

- 6 dager på Snaptun Færgesgaard ved fergeleiet Snaptun ved Horsens
- 5 overnattinger med frokost
- 5 to-retters middager/ buffeer
- 1 "snaptun-rygsekk" med leketøy per familie

Ankomst 2009: April: 8. • Juni: 20. 25. 30.
Juli: 5. 10. 15. 20. 25. 30. • Aug.: 4. 9.

2199,-
per. pers. i dbl. rom

SPAR 1952,-

Givskud løvepark og LEGOLAND®

Snaptun Færgesgaard

Gode barnerabatter – ring for mer informasjon! Kan bestilles t.o.m. 11.03.2009. Transport er ikke inkludert i prisen. Inkl. sluttrensjøring. Ekspedisjonsgebyr maks kr 85,-. Bestill online og spar kr 10,- på gebyret. Med forbehold om utsolgte datoer og trykkfeil. Avbestillingsforsikring kan kjøpes. Pengene du sparer er i forhold til hotellets veiledende normalpris – med forbehold om spesialtilbud.

Bestill din ferie hos DTF travel på Tlf.: 22 41 84 44 eller www.dtf-travel.no

Opplys eller tast inn annonsekoden: Arbeidsmanden

